

Διά χειρός Ελλήνων

Η πασχαλινή σοδειά των εκδοτικών οίκων

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ (spapa@enet.gr)

Τι σημαίνει «Ξιφίρ Φαλέρ»; Τι γυρεύει ο Καμί στη Μύκονο; Σε τι καφκικούς λαβύρινθους αιχμαλωτίζεται ένας άνεργος νέος; Πώς ο τζόγος λειτουργεί αφροdisιακά; Οι απαντήσεις κρύβονται σε σελίδες μυθιστορημάτων από την πασχαλινή σοδειά, με ελληνική υπογραφή όλα τους και με το υλικό τους αντλημένο είτε από την Ιστορία, είτε από προσωπικά βιώματα, είτε και από αλλόκοτες ιδέες που φλερτάρουν ανοιχτά με τη λογοτεχνία του φανταστικού.

► «Ξιφίρ Φαλέρ» είναι ο τίτλος του νέου ιστορικού μυθιστορημάτων της έμπειρης στο είδος Αθηνάς Κακούρη (εκδ. Κα-

στανιώτη) κι είναι δανεισμένος από μια ομώνυμη επιθεώρηση που είχε κάνει πάταγο στην κοσμική Αθήνα του 1916 ως η πιο πολυξέσοδη και φαντασμαγορική που είχε παιχτεί ποτέ.

Αποτελώντας την αυθεντικότερη έκφραση των νεοπολιτιστικών ιδανικών της αθηναϊκής αστικής τάξης, η ανάμνησή της διογκώθηκε με το πέρασμα του χρόνου, κι ο τίτλος της κατέληξε να σημαίνει «ασυναρτησίες» ή και το αντίθετό του, «σπουδαία πράγματα», δηλαδή...

Αυτήν την τάξη θέλησε να ζωντανέψει μ' ανάλαφρο ύφος και η συγγραφέας, ανασυνθέτοντας τα ήθη μιας επο-

χής όπου ο Α' Παγκόσμιος μαινόταν, η Ελλάδα παράδερνε μεταξύ ουδετερότητας και συμμαχίας με την Αντάντ, κι έδιναν κι έπαιρναν τα παιχνίδια πρακτόρων και κατασκόπων στο πεδίο της διπλωματικής και της στρατιωτικής διαπλοκής. Παιχνίδια στα οποία είχαν παρασυρθεί ακόμα και σπουδαίοι επιστήμονες, όπως οι επικεφαλής των ξένων Αρχαιολογικών Σχολών.

Από τα πρώτα κιόλας κεφάλαια, οι επινοημένοι χαρακτήρες -μια συφή γαλλίδα γκουβερνάντα, ένας ατίθασος λουστράκος, οι οικογένεια του συνετού ναυτικού πράκτορα Περικλή Ζάχου ή η χαριτωμένη Κάτε με τις υψηλές

γνωριμίες- διασταυρώνονται με ήρωες στηριγμένους σε υπαρκτά πρόσωπα, όπως ο γάλλος πλωτάρχης ντε Τρεφέιγ.

Μια «κόπια» του αντιπολιούρχου ντε Ροκφέιγ, ο οποίος είχε σχηματίσει δική του αστυνομία και προέβαινε σε συλλήψεις επί ελληνικού εδάφους, και που σήμερα αναγνωρίζεται ως ο επινοητής της προβοκάτοιας!

► Αν η Αθηνά Κακούρη στήνει πανοράματα εικονικής πραγματικότητας του παρελθόντος πεπεισμένη πως «με τέτοιες εκδρομές και το παρόν μας γίνεται πιο κατανοητό και το μέλλον μας ασφαλέστερο», η παλιά διευθύντρια του «Πάνθεον» Πόλυ Μηλιώρη, δυο δεκαετίες τώρα, διοχετεύει στα πεζά της τις ελπίδες και τους φόβους των γυναικών της γενιάς της, παράλληλα με τις περιπέτειες του τόπου μας.

Στο «Εγώ θα κλείσω την αυλαία» (τελευταίο μέρος της τριλογίας «Στο θέατρο των ανιόντων», εκδ. Πατάκη), μια θεατρική συγγραφέας αφηγείται τη θυελλώδη σχέση με τη μητέρα και την αδελφή της, σκιαγραφώντας τη μεταπολεμική Αθήνα, την οικονομική ανάπτυξη του '60, τις ταξικές και πολιτικές ανακατατάξεις που ακολούθησαν, όπως και τις γυναικείες κατακτήσεις την περίοδο της μεταπολίτευσης.

Ερωτας και τζόγος

► Η ιστορία, από τη δικτατορία κι έπειτα, η σημαδεμένη από τα άριστερα ιδανικά αλλά και από το ξέφτισμά τους, λειτουργεί σαν φόντο και στο «Μ' ένα καφάι μπίρες» της Νίκης Τρουλλινού (εκδ. «Κέδρος»), που γνωρίζαμε ως τώρα από τα διηγήματά της, χάρη στις συλλογές «Μαράλ όπως Μαρία» και «Φύσηξε νοτιάς» από το «Ροδακίο».

Εδώ η Τρουλλινού υφαίνει τον εξομολογητικό μονόλογο μιας γυναίκας που, καταγράφοντας τις αναμνήσεις της απευθυνόμενη νοητά στον γιο της, αναπολεί τις ματαιωμένες της επιθυμίες, τους αλλεπάλληλους συμβιβασμούς της αλλά και την πορεία της προσωπικής της αφύπνισης, ενώ η κριτική της ματιά αγκαλιάζει την κληρονομιά που άφησε πίσω της η γενιά του Πολυτεχνείου.

► Η Αργυρώ Μαντόγλου, από τη μεριά της, στο «Όλα στο μηδέν» (εκδ. «Ελληνικά Γράμματα»), επιχειρεί μια ξενάγηση στο σύμπαν του τζόγου, διερευνώντας την έλξη για τα τυχερά παιχνίδια και τη σχέση τους με το παράφορο πάθος, με όχημα την ερωτική ιστορία δυο ανθρώπων που καθέννας τους «οντάρει στην ανυπόστατη πλευρά του άλλου». Μια ιστορία που εκτυλίσσεται στα καζίνο του Λουτρακίου, της Ρόδου και της Πάρνηθας, εκεί όπου τυχοδιώκτες, εκκεντρικοί, μοναχικές γυναίκες και εθισμένοι

στην ελπίδα άντρες γαντζώνονται με απελπισία σε ριψοκίνδυνα στοιχεία.

► Εντελώς διαφορετικό το κλίμα στο νέο βιβλίο του Δημήτρη Στεφανάκη «Συλλαβίζοντας το καλοκαίρι» (εκδ. Πατάκης), όπου ευθύς εξ αρχής ο αναγνώστης καλείται να μπει στο μυαλό του Αλμπέρ Καμί, τέσσερις δεκαετίες μετά τον πρόωρο θάνατό του, και να τον ακολουθήσει κατά πόδας σ' ένα φανταστικό ταξίδι στη σημερινή Μύκονο, αφουγκραζόμενος τον προβληματισμό του:

«Είναι ο θάνατος το αναπάντεχο τέλος που κόβει οριστικά το νήμα της ζωής και της δημιουργίας ή υπάρχει κάποτε μια δεύτερη ευκαιρία για να ολοκληρωθεί κανείς ό,τι άφησε στη μέση».

Μετά τις «Μέρες Αλεξάνδρειας», ο Στεφανάκης εμπνέεται από τον υπαρκτικό στοχασμό του γάλλου νομπελίστα και από το ημιτελές του έργο «Ο πρώτος άνθρωπος», δίνοντας με τη σειρά του «ένα μυθιστόρημα για τον έρωτα και τη λογοτεχνία, για τη φιλοσοφία και τ' απωθημένα της ψυχής».

► Μια φανταστική ιστορία με στοιχεία που θυμίζουν εφιαλτικές καφκικές ατμόσφαιρες αποτελεί κι η νέα δουλειά του Δημήτρη Σωτάκη «Το θαύμα της αναπνοής» (εκδ. «Κέδρος»).

Ο 35χρονος συγγραφέας, που έκανε αίσθηση με τον «Άνθρωπο καλαμπόκι», αυτή τη φορά δανείζεται το προσώπιο ενός άνεργου νέου που αποδέχεται μια παράξενη πρόταση εργασίας: να παραχωρήσει σε μια εταιρεία το διαμέρισμά του ως αποθηκευτικό χώρο, έναντι δελεαστικότητας αμοιβής.

Στην Αθήνα του '50

Ποιο είναι, όμως, το αντίτιμο αυτής της απρόσμενης ευημερίας; Και πώς η αρχική του ευφορία μπροστά στο ενδεχόμενο του ξαφνικού πλουτισμού, μετατρέπεται σε παραλυτικό φόβο;

Εγκλωβισμένος σπίτι του, με την άρρωστη μητέρα του, έναν φίλο του ζωγράφου και την ερωμένη του ως μοναδικούς μάρτυρες της παράλογης καθημερινότητάς του, ο ήρωας γρήγορα θα δει

το αδιέξοδό του να γιγαντώνεται, καθώς ο ελεύθερος χώρος γύρω του θα συρρικνώνεται σε τέτοιο σημείο, που μόνο ν' αναπνεύσει θα μπορεί πια.

► Ανάμεσα στις πρόσφατες κυκλοφορίες, διακρίνουμε επίσης τη δεύτερη πεζογραφική απόπειρα της δημοσιογράφου Σόνιας Ζαχαράτου μ' ένα σύντομο, λυρικά γραμμένο, θρίλερ με ψυχολογικές προεκτάσεις («Τρεις νύχτες του Αυγούστου», εκδ. «Ελληνικά Γράμματα»), το δεύτερο μυθιστόρημα της ποιήτριας και δικαστικού Σταυρούλας Δημητρίου που ανασύρει από το μακρινό παρελθόν τη «φρενοβλάβεια» μιας κοινωνίας αντιμετώπισης με την πανούκλα και υποταγμένης στις προλήψεις («Η ψυχή του καθρέφτη», εκδ. Λιβάνη), το καινούριο πεζό της Αλκυόνης Παπαδάκη («Αν ήταν όλα... αλλιώς» (Εκδ. Καλέντης), όπως και τη «Δέσχη της στιγμής» του ποιητή Γιώργου Κακουλίδη (εκδ. Λιβάνη), με ήρωες ανθρώπους του υποκόσμου που απαιτούν να ζουν κάθε δευτερόλεπτο της ύπαρξής τους

χωρίς να τους εμποδίζει κανείς».

► Από το μέτωπο των πρωτοεμφανιζόμενων, τέλος, οι εκδόσεις «Μελάνι» προτείνουν τη «Πόλη του ανατέλλοντος ήλιου» του Δημήτρη Οικονόμου και ο Καστανιώτης το «Μυστικό της τελευταίας σελίδας» του Νίκου Χρυσού.

Για το μέλλον

Ο τελευταίος, παλαιοβιβλιοπώλης με σπουδές βιολογίας και κινηματογράφου, υπογράφει ένα μυθιστόρημα του οποίου ο πρωταγωνιστής αναλαμβάνει να βρει στοιχεία για τα μέλη μιας ξεχασμένης λογοτεχνικής παρέας που υποτίθεται ότι δραστηριοποιήθηκε στην Αθήνα τη δεκαετία του '50.

Ενώ ο Οικονόμου -που βιοπορίζεται ως πολιτικός μηχανικός- στήνει μια μελλοντολογική ιστορία επικεντρωμένη στην ανέγερση ενός εμβληματικού πρωθυπουργικού μεγάρου, σε μια αντιπνευματική, παραδομένη στη διαφθορά Ελλάδα, όχι και τόσο διαφορετική από τη σημερινή. 7